

ע"פ 34286/10/16 - חאלד אבו אקוידר, עאונה אבו ענזה, מחמוד אבו ענזה נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

עפ"ג 34286-10-16 אבו אקוידר נ' מדינת ישראל

עפ"ג 4036-11-16 אבו ענזה נ' מדינת ישראל

עפ"ג 31067-11-16 אבו ענזה נ' מדינת ישראל

בפני כבוד סגן הנשיאה נתן זלוצ'ובר - אב"ד
כבוד השופטת יעל רז-לוי
כבוד השופטת גילת שלו
המערערים:

1. חאלד אבו אקוידר - ע"י ב"כ עו"ד משה מרוז
2. עאונה אבו ענזה - ע"י ב"כ עו"ד אחמד ותד
3. מחמוד אבו ענזה - ע"י ב"כ עו"ד עבד אבו סבית

נגד
המשיבה:
מדינת ישראל

פסק דין

השופטת גילת שלו:

ביום 9.1.11 הוגש לבית המשפט השלום בבאר שבע, כתב אישום בו יוחסו למערערים, בשמונה אישומים, עבירות רכוש שונות שעניינן גניבת מספר כלי רכב בעיר באר שבע, וכן אישום נוסף בעבירה דומה, שיוחס למערער 1 בלבד.

ביום 26.5.11 הודה המערער 1 במסגרת הסדר טיעון (ללא הסכמה עונשית) בעובדות כתב אישום מתוקן (התיקון התבטא למעשה במחיקת האישום התשיעי שמלכתחילה יוחס רק לו), והורשע על פי הודאתו ב-8 עבירות של קשירת קשר לפשע, 5 עבירות של גניבת רכב, 3 עבירות של נסיון לגניבת רכב, 2 עבירות של חבלה במזיד ברכב ועבירה של הפרעה לשוטר בעת מילוי תפקידו; בנוסף, צירף המערער 1 תיק נוסף, במסגרתו הודה והורשע בעבירה של הפרת הוראה חוקית.

ביום 24.2.15, לאחר קיום דיון מקדמי וכחלק מהסדר טיעון (גם הוא ללא הסכמה עונשית), הודו המערערים 2 ו-3 בעובדות כתבי אישום מתוקנים (כאשר לכל אחד מהם הוגש כתב אישום מתוקן נפרד).

המערער 2 הורשע על פי הודאתו ב-8 עבירות של קשירת קשר לפשע, שתי עבירות של גניבת רכב, 6 עבירות של פריצה לרכב, וכן עבירות של חבלה במזיד ברכב והפרעה לשוטר בעת מילוי תפקידו; בנוסף, צירף המערער 2 תיק

עמוד 1

נוסף, במסגרתו הודה והורשע בעבירה של הפרת הוראה חוקית.

המערער 3 הורשע על פי הודאתו ב-8 עבירות של סיוע לגניבת רכב.

ביום 22.9.16, לאחר קבלת מספר תסקירים של שירות המבחן לגבי כל אחד מהמערערים (וכן מספר חוות דעת ממונה לגבי המערערים 1 ו-2), גזר בית המשפט קמא (כב' השופט ר.סולקין) על המערערים את העונשים הבאים:

המערער 1-48 חודשי מאסר בפועל, קנס בסך 18,000 ₪ או 6 חודשי מאסר תמורתו, פיצוי בסך 5,000 ₪ לכל אחד מהמתלוננים, פסילה בפועל למשך שנתיים, מאסרים מותנים ופסילה על תנאי.

המערער 2-30 חודשי מאסר בפועל, קנס בסך 12,000 ₪ או 4 חודשי מאסר תמורתו, פיצוי בסך 5,000 ₪ לכל אחד מהמתלוננים, פסילה בפועל למשך שנתיים, מאסרים מותנים ופסילה על תנאי.

המערער 3-24 חודשי מאסר בפועל, קנס בסך 9,000 ₪ או 6 חודשי מאסר תמורתו, פיצוי בסך 5,000 ₪ לכל אחד מהמתלוננים, פסילה בפועל למשך שנתיים, מאסרים מותנים ופסילה על תנאי.

במסגרת הערעורים שבפנינו, עותרים המערערים בעיקר להקל באופן משמעותי בעונשי המאסר שהוטלו עליהם. בהקשר זה יצוין, כי עונשי המאסר עוכבו ע"י בית המשפט קמא, ולאחר הגשת הערעורים, גם ע"י בית משפט זה.

כתב האישום:

עובדות כתבי האישום המתוקנים, בהם הודה כל אחד מהמערערים, ייחסו להם את העבירות כדלקמן:

אישום ראשון- בתאריך 4.1.11, סמוך לשעה 00:46, לאחר קשירת קשר מוקדמת בין המערערים 1 ו-2 לגנוב רכב ולמכור אותו, פרץ המערער 2 לרכב בחניית רכבת צפון בבאר שבע, והמערער 1 גנב אותו בכך שעיקם את דלת הנהג, הכניס ידו לרכב ופתח את הדלת, המערערים 1 ו-2 נכנסו פנימה, המערער 1 הניע את הרכב באמצעות חוטי ההנעה, והשניים נסעו ברכב בכוונה לשללו שלילת קבע מבעליו. כל אותה עת המתין המערער 3 ברכבו כדי לוודא שהכל כשורה. לאחר שהמערערים 1 ו-2 הבחינו בשוטרים, הם החלו להמלט מהמקום בריצה.

במסגרת אישום זה, המערער 1 הורשע בעבירות של קשירת קשר לפשע, גניבת רכב והפרעה לשוטר בעת מילוי תפקידו; המערער 2 הורשע בעבירות של קשירת קשר לפשע, פריצה לרכב והפרעה לשוטר בעת מילוי תפקידו; והמערער 3 הורשע בעבירה של סיוע לגניבת רכב.

אישום שני- בתאריך 2.1.11 בשעות הלילה, לאחר קשירת קשר מוקדמת בין המערערים 1 ו-2 לגנוב רכב ולמכור אותו, ניסו המערערים 1 ו-2 בצוותא חדא לגנוב רכב חונה ברחבת שלומציון בבאר שבע, בכך שהמערער 1 עיקם את חלון דלת הנהג באמצעות מברג, המערערים 1 ו-2 פתחו את הדלת ונכנסו פנימה, המערער 1 שבר את המתנע וניסה להניע את הרכב באמצעות החוטים, ללא הצלחה, בעוד המערער 2 המתין לידו, והמערער 3 המתין ברכבו; משלא הצליחו

להניע את הרכב, עזבו המערערים את המקום ברכב בו נהג המערער 3. במעשיהם גרמו המערערים במזיד נזק לרכב בכך שעיקמו את דלת הנהג, שברו את המתנע והרסו את הכסא האחורי ברכב.

במסגרת אישום זה, המערער 1 הורשע בעבירות של קשירת קשר לפשע, נסיון לגניבת רכב וחבלה במזיד ברכב; המערער 2 הורשע בעבירות של קשירת קשר לפשע ופריצה לרכב; והמערער 3 הורשע בעבירה של סיוע לגניבת רכב.

אישום שלישי- בתאריך 2.1.11 בשעות הלילה, לאחר קשירת קשר מוקדמת בין המערערים 1 ו-2 לגנוב רכב ולמכור אותו, פרץ המערער 2 לרכב חונה ברחוב מבצע עובדה בבאר שבע, והמערער 1 ניסה לגנוב, בכך שעיקם את חלון דלת הנהג באמצעות מברג, פתח את הדלת, המערערים 1 ו-2 נכנסו פנימה, המערער 1 שבר את המתנע וניסה להניע את הרכב באמצעות החוטים, ללא הצלחה, בעוד המערער 3 המתין ברכבו. בשלב זה, הבחין בעל הרכב במערערים 1 ו-2 בתוך רכבו וצעק להם, והמערערים נמלטו מהמקום. במעשיהם גרמו המערערים במזיד נזק לרכב בכך שעיקמו את דלת הנהג ושברו את המתנע.

במסגרת אישום זה, המערער 1 הורשע בעבירות של קשירת קשר לפשע ונסיון לגניבת רכב; המערער 2 הורשע בעבירות של קשירת קשר לפשע ופריצה לרכב; והמערער 3 הורשע בעבירה של סיוע לגניבת רכב.

אישום רביעי- בתאריך 29.12.10 בשעות הלילה, לאחר קשירת קשר מוקדמת בין המערערים 1 ו-2 לגנוב רכב ולמכור אותו, פרץ המערער 2 לרכב חונה ברחוב סנהדרין בבאר שבע, והמערער 1 גנב אותו, בכך שעיקם את דלת הנהג באמצעות מברג, המערערים 1 ו-2 נכנסו פנימה, המערער 1 הניע את הרכב באמצעות חוטי ההנעה, והשניים נסעו ברכב בכוונה לשלול שלילת קבע מבעליו; כל אותה עת המתין המערער 3 ברכבו כדי לוודא שהכל כשורה. המערערים מכרו את הרכב בדהריה והתחלקו בתמורה.

במסגרת אישום זה, המערער 1 הורשע בעבירות של קשירת קשר לפשע וגניבת רכב; המערער 2 הורשע בעבירות של קשירת קשר לפשע ופריצה לרכב; והמערער 3 הורשע בעבירה של סיוע לגניבת רכב.

אישום חמישי- בתאריך 29.12.10 בשעות הלילה, לאחר קשירת קשר מוקדמת בין המערערים 1 ו-2 לגנוב רכב ולמכור אותו, גנבו המערערים 1 ו-2 בצוותא חדא רכב מרחוב מבצע נחשון בבאר שבע, בכך שעיקמו את דלת הנהג באמצעות מברג, נכנסו פנימה, המערער 1 הניע את הרכב באמצעות חוטי ההנעה, ונסעו ברכב בכוונה לשלול שלילת קבע מבעליו; כל אותה עת המתין המערער 3 ברכבו כדי לוודא שהכל כשורה. המערערים מכרו את הרכב בדהריה והתחלקו בתמורה.

במסגרת אישום זה, הורשעו המערערים 1 ו-2 בעבירות של קשירת קשר לפשע וגניבת רכב; והמערער 3 הורשע בעבירה של סיוע לגניבת רכב.

אישום שישי- בתאריך 25.12.10 בשעות הלילה, לאחר קשירת קשר מוקדמת בין המערערים 1 ו-2 לגנוב רכב ולמכור אותו, פרץ המערער 2 לרכב חונה ברחוב עלי דיוויס בבאר שבע, והמערער 1 ניסה לגנוב, בכך שפתח את החלון האחורי, פתח את הדלת ונכנס יחד עם המערער 2 לרכב, המערער 1 שבר את המתנע וניסה להניע את הרכב

באמצעות החוטים, תוך שקרע את הקודן, אך ללא הצלחה, זאת בעוד המערער 3 ממתין ברכבו. במעשיהם גרמו המערערים במזיד נזק לרכב בכך ששברו את המתנע וקרעו את הקודן.

במסגרת אישום זה, המערער 1 הורשע בעבירות של קשירת קשר לפשע, נסיון לגניבת רכב וחבלה במזיד ברכב; המערער 2 הורשע בעבירות של קשירת קשר לפשע, פריצה לרכב וחבלה במזיד ברכב; והמערער 3 הורשע בעבירה של סיוע לגניבת רכב.

אישום שביעי- בתאריך 19.12.10 בשעות הלילה, לאחר קשירת קשר מוקדמת בין המערערים 1 ו-2 לגנוב רכב ולמכור אותו, פרץ המערער 2 לרכב חונה ברחוב אבן עזרא בבאר שבע, והמערער 1 גנב אותו, בכך שעיקם את דלת הנהג באמצעות מברג, המערערים 1 ו-2 נכנסו פנימה, המערער 1 הניע את הרכב באמצעות חוטי ההנעה, והשניים נסעו ברכב בכוונה לשלול שליטת קבע מבעליו; כל אותה עת המתין המערער 3 ברכבו כדי לוודא שהכל כשורה. המערערים מכרו את הרכב בדהריה והתחלקו בתמורה.

במסגרת אישום זה, המערער 1 הורשע בעבירות של קשירת קשר לפשע וגניבת רכב; המערער 2 הורשע בעבירות של קשירת קשר לפשע ופריצה לרכב; והמערער 3 הורשע בעבירה של סיוע לגניבת רכב.

אישום שמיני- בתאריך 2.12.10 בשעות הלילה, לאחר קשירת קשר מוקדמת בין המערערים 1 ו-2 לגנוב רכב ולמכור אותו, גנבו המערערים 1 ו-2 בצוותא חדא רכב מרחוב אברהם אבינו בבאר שבע, בכך שעיקמו את דלת הנהג באמצעות מברג, נכנסו פנימה, המערער 1 הניע את הרכב באמצעות חוטי ההנעה, והם נסעו ברכב בכוונה לשלול שליטת קבע מבעליו; כל אותה עת המתין המערער 3 ברכבו כדי לוודא שהכל כשורה. המערערים מכרו את הרכב בדהריה והתחלקו בתמורה.

במסגרת אישום זה, הורשעו המערערים 1 ו-2 בעבירות של קשירת קשר לפשע וגניבת רכב; והמערער 3 הורשע בעבירה של סיוע לגניבת רכב.

גזר הדין:

במסגרת גזר הדין סקר בית המשפט קמא בהרחבה את הערכים המוגנים בגדרי עבירות הרכוש בנוגע לכלי רכב, ואת הנזקים הישירים והעקיפים שהן גורמות לבעלי הרכב ולציבור בכללותו; את החומרה שייחס המחוקק לעבירות אלו; ואת פסיקת בית המשפט העליון באשר לצורך להחמיר בענישה בגין עבירות אלו, על מנת להרתיע את היחיד והרבים מביצוען ולסייע במיגורן, וזאת בין היתר בדרך של העדפת האינטרס הציבורי על פני האינטרס האישי והשיקומי של העבריין.

בית המשפט בחן את מדיניות הענישה בעבירות דומות, וקבע (למעלה מן הצורך, כפי שיובהר להלן), מתחמי ענישה לכל עבירה בודדת מהעבירות השונות בהן הורשעו המערערים, תוך שאימץ כמעט במלואם את מתחמי הענישה להם עתרה התביעה.

על אף האמור, קיבל בית המשפט את עתירת ההגנה, והחליט לראות במכלול האישומים שבכתב האישום משום "**מסכת עובדתית אחת**", לאור העובדה שמדובר בעבירות שבוצעו במשך פרק זמן קצר יחסית, של כחודש ימים, על ידי אותה

חבורה ובאותן שיטות, וקבע כי "העובדה, כי נקבע, כי מקבץ עבירות הן מסכת אחת - אינה מונעת קביעת מתחם ענישה שיקח בחשבון את ריבוי העבירות, בהצטברות, מלאה או חלקית, של המתחמים בגין כל אחד מהאירועים".

במאמר מוסגר יצוין, כי למעשה (ולמרות השימוש השגוי במונח "אירוע" בגזר הדין), החליט בית המשפט קמא לראות במכלול העבירות משום אירוע אחד, כמשמעו בסעיף 40יג לחוק העונשין, ולקבוע מתחם עונש הולם אחד לגבי מכלול העבירות שביצע כל אחד מהמערערים, תוך שערך שקלול של מספר העבירות, מתחמי העונש שקבע קודם לכן לכל אחת מהעבירות, ו"חפיפה מסוימת בין המתחמים".

בית המשפט קבע בנוגע למכלול העבירות בהן הורשע המערער 1, מתחם כולל הנע בין 30 חודשי מאסר ועד 5 שנות מאסר בפועל; לגבי העבירות בהן הורשע המערער 2 קבע מתחם כולל הנע בין 24 חודשי מאסר עד 48 חודשי מאסר בפועל; ולגבי העבירות בהן הורשע המערער 3 קבע מתחם כולל הנע בין 18 חודשי מאסר עד 3 שנות מאסר בפועל.

בעת קביעת עונשיהם של המערערים בתוך מתחמי הענישה, ציין בית המשפט קמא כי עליו להביא בחשבון **"את מידת האנטי חברתיות ועצמת הכשל הערכי העולה מהתנהגותו של כל נאשם, בשים לב לאופי ההתארגנות לשם העבירות; מידת התעוזה שהופגנה; מידת הסיכון העולה ממעשיו של הנאשם; עברו הפלילי של הנאשם; נסיבותיו האישיות; הנזק שנגרם"**. עוד התייחס לכך שכל העבירות נעברו בחבורה, תוך חלוקת תפקידים ביניהם, לאחר סיכום מוקדם והצטיידות בכלי פריצה, באופן סדרתי, תוך תחכום והפגנת מקצוענות בהנעת כלי הרכב.

לגבי המערער 1 התייחס בית המשפט בנוסף לכך שהוא היה הדומיננטי בחבורה, והורשע במספר הרב ביותר של עבירות; לעברו הפלילי ולעובדה שבמהלך הפנייתו לשירות המבחן בתיק זה, הוא הורשע בעבירות נוספות של תקיפת שוטר והעלבת עובד ציבור; לעברו התעבורתי המעיד על זלזול בחוק ובשלום הציבור; לגרסאותיו השונות בפני שירות המבחן בנוגע למניע לביצוע העבירות; להתרשמות שירות המבחן כי הוא אינו מגלה תובנה למעשיו ונוטה לפריצת גבולות, והמנעותו מהמלצה טיפולית, על אף המלצתו להטלת של"צ; ולסתירה העולה בין טענות המערער 1 כי בשנים האחרונות הוא עובד באופן מסודר, לבין דיווחיו למוסד לביטוח לאומי.

לקולא שקל בית המשפט את הודאתו. בית המשפט לא מצא מקום לשקול לזכות המערער 1 את העובדה שנפגע בשנת 2014 מירי, מאחר שמצא כי מדובר בירי במהלך קטטה שנסייביתיה לא הובררו, שהתרחשה בעת המתנתו של המערער 1 לגזר הדין בתיק זה; בית המשפט אף לא מצא לזקוף לזכות המערער 1 את חלוף הזמן הרב מעת ביצוע העבירות, שכן מצא כי יש לו חלק לא מבוטל בהתמשכות ההליכים, בשל העדר שיתוף פעולה מלא עם שירות המבחן, מה גם שמאז הוא ביצע עבירות נוספות של הפרת הוראה חוקית (בתיק שצירף לתיק זה) ועבירות נגד שוטרים, ומכך ניתן ללמוד כי בזמן שחלף הוא לא נטש את הדרך העבריינית; כמו כן, לא נשקלה לזכותו התקופה הארוכה בה שהה בתנאים מגבילים, וזאת משום שהמערער 1 הפר את תנאי השחרור, הורשע בכך, ואף טען בפני שירות המבחן כי אינו מוצא פסול בכך.

בית המשפט קבע כי אין מקום לחרוג ממתחם הענישה לצרכי שיקום בעניינו של המערער 1, וזאת בהעדר תכנית שיקומית או מצוקה חריגה שהביאה אותו לביצוע העבירות.

לסיכום עניינו של המערער 1 קבע בית המשפט כי **"בחירת מכלול השיקולים שפורטו לעיל, מצביעים לכיוון החמרה במסגרת מתחם הענישה שנקבע לגבי הנאשם 1, עם הקלה מסוימת, בשל הודאתו באשמה ויתר הטענות שהוצגו מטעם ההגנה"**.

לגבי המערער 2 התייחס בית המשפט לחומרא לכך שהוא נטל חלק מרכזי בעבירות; לכך שלמרות שאין לו הרשעות קודמות, במהלך ההליך המשפטי, הוא ביצע עבירה נוספת של הפרת הוראה חוקית; לכך שעברו התעבורתי כולל 10 הרשעות, המעידות על התייחסותו כלפי כללי התנועה והחוק; ולכך ששירות המבחן התרשם כי הוא לא מנהל חיים יציבים ולא נוטל אחריות על מעשיו.

לקולא שקל בית המשפט את הודאתו; במידה מסוימת שקל את חלוף הזמן מאז ביצוע העבירות, בהעדר אינדיקציה כי הורשע בעבירות נוספות מאז הפרת תנאי השחרור; וכן את תצהירו של אביו, והאמור בתסקיר, כי מדובר במי שהסתבך עם החוק בתקופה בה ניתן עצמו מהמסגרת המשפחתית והתעסוקתית. עוד קבע בית המשפט, כי המשקל שניתן לתקופת שהותו של המערער 2 בתנאים מגבילים, יהיה נמוך, מאחר שהפר את התנאים.

לגבי המלצת שירות המבחן להסתפק בענישה שיקומית, ועתירת ההגנה לחריגה לקולא ממתחם הענישה לשם כך, קבע בית המשפט כי **"חריגה מהמתחם לצורך הליכי שיקום מחיבת, ראש וראשית, להצביע על מצוקה מיוחדת ממנה סובל הנאשם - מצוקה כזו המצריכה השתלבות בתכנית טיפולית - שיקומית"**; ציין כי מטיעוני הצדדים ומהתסקיר לא עולה מצוקה שכזו, או התמכרות, אלא להיפך; כי התסקיר אינו מבהיר את הקשר בין תכנית השיקום שגובשה לגביו לבין הפחתת מסוכנותו בעתיד; וכי גם הליך שיקומי משמעותי ואינטנסיבי שעבר נאשם, אינו חזות הכל ואינו מבטל את חומרת העבירות; והדגיש כי לאור ביצוע העבירות כחלק מהתארגנות עבריינית מקצוענית, תוך חלוקת תפקידים ברורה, תכנון מראש ופעילות סדרתית, מתחייבת ענישה במסגרת מתחם העונש ההולם.

לסיכום עניינו של המערער 2 קבע בית המשפט כי העדר הסתבכויות נוספות, העדר עבר פלילי ושיתוף הפעולה עם שירות המבחן **"ביאור, בענינו של הנאשם 2 - לענישה על הצד הנמוך של מתחם הענישה. אך לנוכח טיב ההתארגנות העבריינית והכשל הערכי הנלמד ממנה אצל הנאשם - לא יעמוד העונש על הרף התחתון ממש"**.

לגבי המערער 3 ציין בית המשפט כי יש לשקול לזכותו את העובדה שהמאשימה בחרה לתקן את כתב האישום בעניינו לעבירה של סיוע למעשי המערערים האחרים, אם כי ציין כי מדובר בסיוע ברף גבוה יחסית, תוך מעורבות בשלב ביצוע העבירות ממש, נתונים שיכולים היו לשמש להוכחת שותפות לעבירות כמבצע בצוותא (בהקשר זה יצוין, כי קודם לכן הפנה בית המשפט לכך שאף עובדות כתב האישום המתוקן בעניינו לא תוקנו באופן מהותי).

בית המשפט ציין לחומרא את מידת מעורבותו העבריינית של המערער 3, כעולה מהשתייכותו לחבורה שעסקה בגניבות סדרתיות של כלי רכב, במקצוענות ולאחר תכנון; את הרשעותיו הפליליות בעבירות שונות, לפני ואחרי ביצוע העבירות בתיק זה, לרבות בעבירות רכוש, בגינן אף ריצה עונשי מאסר (יוער כי כעולה מגליון הרישום הפלילי, כל העבירות בהן הורשע המערער 3 בוצעו לאחר העבירות נשוא תיק זה); את עברו התעבורתי בעבירות חמורות, לרבות בעבירה של נהיגה בזמן פסילה; את העובדה שהוא לא השתלב במערכת תעסוקתית יציבה; ואת העובדה ששירות המבחן נמנע מהמלצה טיפולית בעניינו, לאור ניתוק הקשר מצידו, ואף מצא כי נשקפת מסוכנות גבוהה לחזרתו של המערער 3 לפעילות עבריינית.

לקולא שקל בית המשפט את הודאתו של המערער 3. בית המשפט קבע כי אין מקום לתת משקל משמעותי לחלוף הזמן בעניינו, מאחר שבזמן שחלף הוא שב והסתבך במספר עבירות; עם זאת קבע כי יש לתת משקל מסוים גם לתקופה בה שוחרר בתנאים מגבילים, בהעדר עדות על הפרתם.

לסיכום עניינו של המערער 3 ציין בית המשפט כי מכלול השיקולים בנוגע אליו "מטים הכף לכיוון ענישה על הצד הבינוני - גבוה של מתחם הענישה בענינו".

לאחר כל זאת, התייחס בית המשפט קמא לרכיבי הענישה הנוספים שהתבקשו ע"י המאשימה:

לגבי פסילת רשיון נהיגה, קבע בית המשפט כי לאור העובדה שהעבירות בהן הורשעו המערערים, נעברו תוך שימוש בכלי רכב תומך עמו הגיעו למקום, ובו המתין המערער 3, כנהג וכשומר; לאור העובדה שגם בחלק מכלי הרכב שנגנבו, נהג המערער 1 והמערער 2 ישב לידו; לאור עברם התעבורתי של כל המערערים; ולאור הסיכון הנשקף למשתמשי הדרך בשל השילוב של כל הגורמים האמורים, יש מקום להורות גם על פסילה בפועל ועל תנאי לתקופה ממשית. בהקשר זה קבע בית המשפט כי נוכח נסיבות ביצוע העבירות, אין מקום לאבחן בין המערערים.

לגבי רכיב הקנס, קבע בית המשפט כי מאחר שמדובר בעבירות שנעברו באופן שיטתי, במומחיות ולשם בצע כסף, לאור פגיעתן בתחושת הבטחון האישי של האזרח, ולאור הנזק הכלכלי שהן גורמות לציבור כולו, ראוי להתייחס אליהן כאל עבירות כלכליות, ועל כן קבע כי מן הראוי להטיל בגינן קנסות משמעותיים. עוד קבע בית המשפט כי הגם שעל פי החוק על בית המשפט להתחשב במצבו הכלכלי של הנאשם בבואו לגזור קנס, הרי שמדובר רק במי שהוא בעל "נסיבות כלכליות מיוחדות", אשר לא הוכחו בעניינו; ועל כן החליט להשית על המערערים קנסות הולמים, כל אחד לפי חלקו בעבירות.

באשר לרכיב הפיצוי, סקר בית המשפט באריכות את הוראות החוק והפסיקה בנוגע לפיצוי נפגע העבירה ותכליותיו, ציין כי מדובר ברכיב בעל אופי אזרחי, כך שאין משקל ליכולתו הכלכלית של העבריין; וקבע כי יש להטיל על המערערים פיצוי הולם, אשר ישקף את חומרת מעשיהם, ויהיה בו משום הכרה בנזקיהם של נפגעי העבירות ובאבדן תחושת הבטחון האישי שחוו. עוד ציין בית המשפט, כי לאור התארגנותם המשותפת של המערערים לביצוע העבירות, הרי שבפן האזרחי הם אחראים במידה שווה לנזקים שנגרמו, למרות שהורשעו בעבירות שונות ואין מקום להבחין ביניהם.

לאור כל האמור, גזר בית המשפט קמא על המערערים את העונשים שפורטו לעיל.

הטענות בערעורים:

המערער 1 השיג במסגרת ערעורו על עונשי המאסר, הקנס והפיצוי.

לטענתו בית המשפט קמא החמיר יתר על המידה בעונשו, מבלי לייחס משקל ממשי לנסיבותיו האישיות, לגילו הצעיר כיום ובעת ביצוע העבירות; לחלוף הזמן הרב מעת ביצועו, כאשר בזמן זה המערער ערך תפנית חיובית בחייו, התחתן ונולדו לו 3 ילדים, וכיום הוא עובד שעות רבות לפרנסת משפחתו כמפרנס יחיד; להודאתו וללקיחת האחריות מצדו; ולהמלצת שירות המבחן להסתפק בעניינו בשל"צ. עוד הפנה לפסיקת בית המשפט העליון בנוגע ל"בגירים-צעירים",

המשקל המוגבר שיש לתת לשיקולי השיקום בגילאים אלו, וכן לפסיקה ממנה ביקש ללמוד על מדיניות ענישה מקלה יותר בעבירות בהן הורשע המערער. לאור כל האמור, טען כי נסיבותיו האישיות מצדיקות חריגה לקולא ממתחם העונש ההולם, כי הטלת עונש מאסר תגדע את אורח חייו הנורמטיבי ותפגע בבני משפחתו, ועל כן, עתר להקלה משמעותית בעונש המאסר שהוטל עליו.

אשר לקנס ולפיצוי, טען המערער 1 כי לאור גילו הצעיר כיום ובעת ביצוע העבירות, ולאור מצבו הכלכלי, הרי שסכומי הקנס והפיצוי גבוהים מאד ביחס ליכולתו הכלכלית, ואף עשויים לפגוע בסיכויי שיקומו, או בסיכויי להשתחרר על תנאי ממאסר.

בדיון שהתקיים בפנינו, הוסיף ב"כ המערער 1, כי יש להביא בחשבון גם את הודאתו המיידית, כבר בעת חקירתו במשטרה, ובתחילת ההליכים בבית המשפט, כך שלא היתה כל הצדקה להתמשכות ההליכים בעניינו, ולכך שהוא יישפט לעונש כה כבד על עבירות שביצע לפני שנים רבות. לטענתו, לא היה מקום לייחס משקל כה רב לביצוע עבירה אחת של הפרת הוראה חוקית בתקופה הארוכה בה שהה המערער במעצר בית, ואף לא לתיק הנוסף בו הוא הורשע, בעיקר נוכח הסדר הטיעון המקל שנערך איתו באותו מקרה, ואין מקום לדעתו לקבוע בשל כך כי המערער לא נטש את דרך העבריינות. עוד טען הסנגור כי התסקירים שהוגשו בעניין המערער 1 היו חיוביים, הוא השתלב בהליך טיפולי והומלץ בעניינו על הטלת של"צ, כאשר גם הפער העצום בין ההמלצה לעונש שהוטל, מצדיק הקלה משמעותית בעונשו. עוד טען כי השוני בין חומרת מעשיו של המערער 1 לבין מעשיהם של המערערים האחרים אינו כה גדול, ואינו מצדיק פער ענישה של למעלה מ-18 חודשי מאסר.

המערער 2 השיג במסגרת הערעור על עונש המאסר בלבד.

לטענתו, בית המשפט הטיל עליו עונש מאסר ארוך ולא סביר, יחסית למקרים דומים או חמורים יותר, תוך הסתמכות רק על הנסיבות המחמירות שבביצוע העבירות; ותוך מתן משקל מזערי לנסיבותיו האישיות הלא פשוטות של המערער 2, לעברו הנקי, לגילו הצעיר בעת ביצוע העבירות, להודאתו וחרטתו, לחלוף הזמן הרב מעת ביצוע העבירות, והעובדה שבזמן זה הוא לא הסתבך בפלילים ואף הקים משפחה ונולדו לו שני ילדים; להליך הטיפולי המוצלח שהוא עובר בפיקוח שירות המבחן, ולהמלצת שירות המבחן להטיל עליו צו מבחן ושל"צ. לטענתו, לאור הפער המשמעותי בין העונש שהוטל עליו לבין המלצת שירות המבחן, ובשים לב לשיקולי שיקומו, יש מקום להקל באופן משמעותי בעונשו, שכן הטלת עונש מאסר כה ממושך יגדע את תהליך השיקום בו הוא מצוי.

לדבריו, מכלול השיקולים לקולא ושיקולי השיקום בעניינו מצדיקים חריגה לקולא ממתחם העונש ההולם, והטלת הענישה שהומלצה ע"י שירות המבחן.

בדיון שהתקיים בפנינו, הדגיש ב"כ המערער 2 את גילו הצעיר, את עברו הנקי, את חלוף הזמן הרב, כאשר פרט להפרת הצו בתחילת ההליכים, בגינה כבר נענש בדרך של חילוט ערבויות, לא נפתחו לו תיקים, את תהליך השיקום הארוך שעבר, ואת התרשמות שירות המבחן ממנו. לדבריו, זהו המקרה הקלאסי בו על בית המשפט לחרוג ממתחם העונש ההולם, שכן אין כל הצדקה, גם מבחינת האינטרס הציבורי, לשלוח אותו לעונש מאסר שנים לאחר העבירה ולגדוע את תהליך הטיפולי, אלא להיפך. עוד ציין, כי מאז האירוע נולדו למערער 2 שני ילדים ואשתו אמורה ללדת ילד שלישי, ואף אביו שתמך בו, כיום אינו מסוגל לסייע לו בשל מצבו הרפואי.

לטענתו, לאור התוצאה העונשית, ולאור אי ההתחשבות בהליך הטיפולי, לא היה מקום שבית המשפט ידחה את הדיון בעניינו של המערער כדי לקבל תסקיר משלים, וכדי לאפשר לו להמשיך בטיפול. לאור כל האמור עתר ב"כ המערער 2 להפחתה משמעותית בעונש המאסר.

המערער 3 השיג במסגרת הערעור על עונשי המאסר והפסילה.

לטענתו, לא היה מקום לקבוע כי נתוניו מצדיקים החמרה ממשית והטלת ענישה בצד הגבוה-בינוני של מתחם העונש ההולם, וכי לאור חלקו המינורי בביצוע העבירות, רף הענישה שנקבע בעניינו אינו רלוונטי, מחמיר מאד, ואינו מתיישב עם הענישה הנוהגת בעבירות אלו. לדבריו, לא היה מקום להטיל עליו ענישה גבוהה מזו שהומלצה ע"י שירות המבחן, אשר סבר על רקע מומחיותו כי יש לו פוטנציאל שיקומי; ולא היה מקום להתעלם מחלופי הזמן הרב מעת ביצוע העבירות, בעיקר כאשר מדובר במי שהיה "בגיר צעיר", אשר שיקולי השיקום בעניינו מקבלים משקל גבוה.

עוד טען, כי לאור חלקו בעבירות היה מקום לאבחן בינו לבין המערערים האחרים גם בנוגע לעונש הפסילה, וכי אין מדובר במי שעברו התעבורתי משמעותי, כך שלא היה מקום להטיל עונש פסילה כה מכביד.

בדיון שהתקיים בפנינו, הדגיש ב"כ המערער 3 שוב את חלקו בעבירות שהתמצה בסיוע לאחרים, הפנה לכך שהוא לא צירף תיקים נוספים במסגרת גזר הדין, וכן הפנה לנסיבותיו האישיות של המערער, אשר נאלץ לעזוב את לימודיו בגיל צעיר כדי לסייע לאמו בפרנסת המשפחה, ועתר להקל בעונשו.

עמדת המשיבה:

בדיון שהתקיים בפנינו הדגישה ב"כ המשיבה את חשיבותו של שיקול ההלימה במסגרת תיקון 113 לחוק העונשין, והפנתה לחומרת העבירות בהן הורשעו המערערים, כשלטענתה, מאחר שחלק מכלי הרכב נמכרו, חסד עשתה התביעה עם המערערים, שלא האשימה אותם בעבירות של סחר ברכב בבית המשפט המחוזי, ובכל מקרה מדובר בשיקול לחומרא במסגרת בחינת נסיבות ביצוע העבירה.

לשאלת בית המשפט השיבה ב"כ המשיבה, כי היא מסכימה עם המתחמים שקבע בית המשפט קמא, ואף מסכימה שבית המשפט שקל שיקולים לחומרא פעמיים, הן בעת קביעת המתחם, והן בגזירת הדין בתוך המתחם.

לדבריה, את השיקול של חלופי הזמן יש להביא בחשבון רק בתוך מתחם העונש שנקבע, ובכל מקרה, אין מקום לזקוף את ההתנהלות האמורה בבית המשפט קמא לחובת התביעה או לחובת הציבור.

אשר למערער 1, הפנתה ב"כ המשיבה לעברו הפלילי והתעבורתי, ולתיק התלוי ועומד נגדו בגין תקיפת שוטר והעלבת עובד ציבור, שיש בו כדי לבטא דפוסים עברייניים. לדבריה, אמנם יש מקום להתחשבות בעובדה שהוא הודה בהזדמנות הראשונה ובחלופי הזמן, אך מנגד יש להביא בחשבון את שיקולי הרתעת היחיד והרבים, ואת הסתבכותו הנוספת, כך שיש להציבו באמצע המתחם שנקבע.

אשר למערער 2, טענה כי אמנם יש לזקוף לזכותו את עברו הנקי ואת העובדה שמאז לא ביצע עבירות, וכן את שיקולי שיקומו, אך מנגד יש להתחשב בעברו התעבורתי הכולל גם עבירות מסכנות חיים. לדבריה, שיקולי השיקום בעניינו צריכים להבחן אל מול חומרת העבירות, כך שכל שיש לבוא לקראתו, יש לעשות כן במשורה.

אשר למערער 3, הפנתה ב"כ המשיבה לעברו הפלילי, ולעובדה שלאורך ניהול משפטו הוא שב וביצע עבירות שונות ואף נדון לעונשי מאסר. לדבריה, על אף תיקון כתב האישום, מעשיו של המערער 3 מצויים ברף העליון של סיוע, ועל כן אין מקום להתערב בקביעות בית המשפט קמא.

בנוסף, עתרה ב"כ המשיבה למחוק על הסף את ערעורו של המערער 1 לגבי הפיצוי, מאחר שנפגעי העבירות לא צורפו כמשיבים לערעור. לגבי הקנס, טענה כי לא הוכחה אי יכולתו הכלכלית של המערער 1 לעמוד בקנס, והפנתה לכך שהמערערים לא החלו לשלם את הקנס או הפיצוי (פרט לתשלום אחד ששילם המערער 2).

דין והכרעה:

לאחר בחינת טענות הצדדים ועיון בגזר הדין ובמסמכים השונים שהוצגו לעיונו, באתי לכלל מסקנה כי דין הערעורים להתקבל באופן חלקי, וכי נפלו בגזר הדין טעויות באופן יישום תיקון 113 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן- החוק), המחייבות התערבות של ערכאת הערעור.

כעולה מפורשות מלשון החוק, ומפסיקה ענפה של בית המשפט העליון שניתנה בעקבות התיקון, בבואו של בית המשפט לגזור דינו של נאשם, עליו לקבוע תחילה האם מדובר באירוע אחד או במספר אירועים (סעיף 40 לחוק), לשם ההחלטה אם עליו לקבוע מתחם עונש הולם אחד או יותר.

בשלב הבא, על בית המשפט לקבוע את מתחם העונש ההולם לעבירות בהן הורשע הנאשם, ולשם כך עליו להתחשב בערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירות, במידת הפגיעה בהם, במדיניות הענישה הנהוגה, ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירות (סעיף 40ג(א) לחוק); אשר לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, רשימה לא סגורה שלהן מפורטת בסעיף 40ט לחוק, והחוק מנחה את בית המשפט להתחשב בהן או בנסיבות רלוונטיות אחרות (ראו סעיף 40יב לחוק), ככל שבית המשפט סבור שהן משפיעות על חומרת מעשה העבירה ועל אשמו של הנאשם.

לאחר מכן, ובהנחה שבית המשפט לא מצא מקום לדון את הנאשם בחריגה מהמתחם (ראו סעיפים 40ד, 40ה ו-40ג(ב) לחוק), עליו לגזור את עונשו בתוך מתחם העונש ההולם שקבע, בהתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, שרשימה לא סגורה שלהן פורטה בסעיף 40יא לחוק (ראו גם סעיף 40יב לחוק); בהקשר זה ראוי לציין כי לפי החוק, שיקולי הרתעת היחיד והרבים, במידה שהם רלוונטיים, יישקלו בתוך מתחם העונש ההולם, ואין בהם כדי להשפיע על קביעת המתחם (סעיפים 40ו ו-40ז לחוק).

בעניינו, נראה כי נפל פגם גם באופן בו בית המשפט קמא קבע את מתחמי העונש לכל אחד מהמערערים (כאשר נראה כי הוא קבע מתחמים כלליים בהסתמך בעיקר על מדיניות הענישה בעבירות דומות, ופחות באופן המשקלל את הנסיבות הספציפיות של ביצוע העבירות ע"י המערערים בעניינו).

דומני, כי בעניינינו לא יכול להיות חולק על כך שהעבירות בהן הורשעו המערערים הן עבירות חמורות, שפגיעתן בציבור, ברכושו ובתחושת הבטחון האישית והכלכלית שלו היא קשה ורחבה, אשר המחוקק ובתי המשפט קבעו, כי העונש הראוי בגין הוא מאסר מוחשי לריצוי בפועל (ראו למשל ע"פ 11194/05 אבו סבית נ' מדינת ישראל (15.5.06) ורע"פ 10899/08 אבו עישה ואח' נ. מדינת ישראל (29.12.08)); כל זאת, בעיקר בשים לב לריבוי העבירות, לתכנון המוקדם, להתארגנות בחבורה, תוך שימוש בכלי פריצה, ולנזק הרב שנגרם לבעלי כלי הרכב ולציבור בכלל.

יחד עם זאת, לאור הסכמתה של המשיבה למתחמים שנקבעו, ולאור היותם סבירים יחסית, לא מצאתי מקום להתערב במתחמים שנקבעו ע"י בית המשפט קמא.

עם זאת, מצאתי כי נפלה טעות מהותית בשיקולים ששקל בית המשפט בעת גזירת דינם של המערערים בתוך מתחמי הענישה, כאשר בין יתר השיקולים הוא שקל, כאמור, גם את "מידת האנטי חברתיות" העולה מהתנהגות המערערים, את ההתארגנות בחבורה, תוך חלוקת תפקידים, סיכום מוקדם והצטיידות בכלי פריצה, את מידת התעוזה, את העובדה שהעבירות בוצעו באופן סדרתי, תוך תחכום והפגנת מקצוענות, מידת הסיכון, והנזק שנגרם; נתונים שכולם מהווים נסיבות הקשורות בביצוע העבירה, שבחינתן אמורה להעשות אך ורק בעת קביעת המתחם. בכך, למעשה, שקל בית המשפט את אותם שיקולים המחמירים עם המערערים, פעמיים - הן בעת קביעת המתחם והן בעת גזירת הדין בתוכו.

מעבר לעניין זה, המצדיק כשלעצמו התערבות בגזר הדין, אני סבורה כי בית המשפט לא נתן משקל ראוי למכלול הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות, ובעיקר לשיקולים העומדים לזכות המערערים (כגון גילם הצעיר, הודאתם, וחלוף הזמן הרב מעת ביצוע העבירות), ונתן משקל מכריע לשיקולים שיש בהם להביא להחמרה בעונשם.

בהקשר זה, מצאתי להרחיב בעיקר בעניין חלוף הזמן הרב, שאני סבורה כי בעניינינו ראוי היה לתת לו משקל ממשי לקולא.

כתב האישום הוגש ביום 9.1.11, יחד עם בקשה למעצר עד תום ההליכים. בסמוך לאחר תחילת ההליכים, הודה המערער 1 בכתב האישום המתוקן, ועניינו נדחה לקבלת תסקיר; מאז נדחה עניינו של המערער 1 מפעם לפעם, דחיות ארוכות, לקבלת תסקירים משלימים (בפועל הוגשו בעניינו שלושה תסקירים בפער של כשנתיים זה מזה), לשם מו"מ עם התביעה, או בשל דחיות שניתנו בעניינם של המערערים האחרים (לרבות בשל מאסריו של המערער 3), ומבלי שנשמעו הטיעונים לעונש, עד ליום 8.5.16. בעניינם של המערערים 2 ו-3, ניתנו דחיות ארוכות בתחילת ההליכים לשם הסדרת הייצוג ובשל אי התייצבותם, בהמשך ניתנו דחיות ארוכות לשם מו"מ עם התביעה, וגם לאחר שבסופו של דבר כפרו במיוחס להם, התיק לא נקבע להוכחות, אלא נדחה פעמים רבות נוספות, עד להסדר הטיעון שהושג בגישור ביום 24.2.15.

המדובר בתיק שאינו מורכב, אשר גם אם היו נשמעות בו הראיות, לא היתה הצדקה לניהולו במשך שנים ארוכות, ולמתן גזר דין לאחר למעלה מ-5 שנים ו-8 חודשים.

אינני מתעלמת מכך שחלק נכבד מדחיות הדיון ניתנו לבקשת המערערים, או בשל אי התייצבותם של המערערים 2 ו-3; ואולם, בית המשפט הוא מי שאחראי על אופן ניהול התיקים שבפניו, והוא לא היה אמור לאפשר את הדחיות המרובות

והבלתי סבירות של הדיון, לאורך שנים ארוכות (עם זאת, ראוי לציין כי מדובר במותב אחר מזה שגזר את הדין בסופו של דבר).

במצב דברים זה, כאשר האחריות להתמשכות ההליכים החריגה מוטלת בעיקר על בית המשפט, היה מקום להתחשב בנתון זה לקולא בעת גזירת דינם של המערערים; זאת בעיקר כשמדובר במי שהיו צעירים בעת ביצוע העבירות, ובעיקר במקרה של מי שעבר מאז שינוי ממשי באורחות חייו.

ראוי להפנות בעניין זה לדברים שנקבעו בע"פ 2103/07 הורוביץ נ' מדינת ישראל (31.12.08):

"העיקרון המקובל על כולנו הוא כי על העונש להינתן, ולהתבצע, קרוב ככל הניתן למועד ביצוע העבירה ולעומת זאת עונש הניתן זמן רב לאחר ביצוע העבירה מאבד הרבה מכוחו המרתיע... במישור העקרוני, אנו סבורים כי גם מקום שההליכים התארכו אין משמעם של דברים כי אינטרס ההרתעה שבענישה מאבד את כל משקלו. כוחו נחלש, אך הוא לא חדל להתקיים... ברי כי ככל שההליך התנהל בקצב סביר, שומה על הצדדים להניח כהנחת יסוד כי גם אם בירור המשפט יארך זמן, ייגזר לנאשם, ככל שירשע, העונש ההולם את מעשיו ועונה על תכליות הענישה... ככל שאין התמשכות ההליכים רובצת לפתחו של הנאשם נחלש המשקל שראוי לתת לאינטרס ההרתעה בגזירת הדין ויש להביא בחשבון את הפגיעה בנאשם שנאלץ להתגונן מפני האישומים נגדו משך שנים, כעונש אותו נשא כבר וצריך על כן להביא להקלה בעונשו".

מכאן לבחינת הענישה הראויה לכל אחד מהמערערים.

לגבי המערער 1 מדובר במי שביצע את העבירות בהיותו כבן 22, וכיום הוא כבן 28, נשוי ואב לילדים קטנים, העובד לפרנסת משפחתו; לחובתו הרשעה קודמת בגין עבירות אלימות שביצע בשנת 2009, בגינה נדון למאסר מותנה, כך שמעולם לא ריצה עונש מאסר; הוא הודה ולקח אחריות על מעשיו כבר בתחילת ההליכים בתיק, כך שהתמשכות ההליך בעניינו משמעותית (הגם שחלק מהדחיות ניתנו לבקשתו); שהה תקופה ארוכה במעצר בית, ולמעט הפרה אחת בפברואר 2011, לא הפר את תנאי השחרור; עם זאת, בעוד התיק מתנהל נגדו, בשנת 2015, הוא ביצע עבירות של תקיפת שוטר והעלבת עובד ציבור, בגין הורשע, אך טרם נגזר דינו (הוצג הסדר, לפיו הצדדים ימתינו לפסק דינו, ובהתאם לתוצאותיו המערער 1 ירצה 4 חודשי מאסר בעבודות שירות, או חודש מאסר במצטבר לעונש שיוטל עליו בעניינו).

בתסקירים שהוגשו בעניינו של המערער 1, התרשם שירות המבחן כי מדובר בבחור אימפולסיבי, המצוי בשלבים ראשונים של גיבוש זהותו האישית; המתקשה לבחון את דפוסי התנהגותו, ואת תוצאותיהם כלפי האחר, ושולל נזקקות טיפולית. בתסקיר הראשון (משנת 2012), המליץ שירות המבחן, על אף האמור לעיל, על הטלת של"צ, תוך שציין כי עונש של עבודות שירות יפגע בהמשך עבודתו. בתסקיר השני (משנת 2014), לאור נכונותו להשתלב בקבוצה טיפולית, הומלץ בנוסף לשל"צ על הטלת צו מבחן. בתסקיר האחרון (מסוף שנת 2015) התייחס שירות המבחן לפתיחת התיק הנוסף, אך למרות זאת חזר על המלצתו להטלת של"צ (ללא צו מבחן בשל קשייו של המערער לשלב את ההשתתפות בקבוצה עם שאר מטלותיו).

לאור כל האמור לעיל, המלצת שירות המבחן בעניינו של המערער 1 אינה משקפת את הענישה הראויה לעבירות בהן הורשע, כאשר מתוכן התסקירים לא עולים נימוקי שיקום המצדיקים חריגה לקולא מהמתחם; עם זאת, לדעתי, לצד

המשקל שיינתן לעברו הפלילי, ולהסתבכותו בעבירה נוספת, יש לתת בעניינו של המערער 1 משקל מוגבר לחלוף הזמן ולהודאתו המיידית, כך שיש להציב את עונשו בקרבת הרף התחתון של מתחם הענישה.

בהינתן המתחם שקבע בית המשפט קמא לגבי המערער 1, שבין 30 חודשי מאסר ועד 5 שנות מאסר בפועל, אציע לחברי להעמיד את עונשו על 36 חודשי מאסר בפועל.

אשר לערעור בנוגע לפיצוי, אין מקום להדרש לו, מאחר שהמתלוננים לא הוספו כמשיבים לערעור; בכל הנוגע לקנס, הגם שנראה לי כי בית המשפט קמא החמיר עם המערעים יתר על המידה גם ברכיב זה (בעיקר כששוקלים גם את גובה הפיצוי שהוטל עליהם, בסך כולל של 40,000 ₪), בסופו של דבר לא מצאתי מקום להתערב בו, לאור העובדה שהמערעים האחרים לא ערערו על רכיב זה, ולאור חלקו הרב יותר של המערער 1 בעבירות.

לגבי המערער 2 מדובר במי שביצע את העבירות בהיותו כבן 19 וחצי, וכיום הוא כבן 25 וחצי, נשוי ואב לילדים קטנים; אין לחובתו הרשעות קודמות, ומאז העבירות בתיק זה לא עבר עבירות נוספות, כך שחלוף הזמן בעניינו הוא בעל משקל של ממש, שכן ניתן לומר כי בזמן שחלף הוא עבר שינוי מהותי; הוא הודה ולקח אחריות על מעשיו; שהה תקופה ארוכה במעצר בית, ולמעט הפרה אחת בפברואר 2011, לא הפר את תנאי השחרור.

בתסקירים שהוגשו בעניינו של המערער 2, פורטו נסיבות משפחתיות לא פשוטות, שאף עמדו ברקע להסתבכותו עם חברה שולית; המערער הודה רק באופן חלקי בעבירות בפני שירות המבחן, אך ציין כי התפתה להצטרף למערעים האחרים, עבור בצע כסף, ואף הביע חרטה כנה ותובנה לגבי חומרת מעשיו; על אף אמביוולנטיות שהביע המערער בתחילה לגבי השתלבות בהליך טיפולי, בחודש ספטמבר 2015 הוא השתלב בפרויקט "אוהל חם", השתתף באופן עקבי ורציני בקבוצה טיפולית, במשך 5 ימים בשבוע, הגיע גם לשיחות פרטניות במסגרת, ועבר סדנת הכנה בשירות המבחן לשם שילובו בקבוצה טיפולית בהמשך; והתרשמות כלל הגורמים הטיפוליים היא ממי שעובר תהליך משמעותי שיש לשמר, בעל מוטיבציה לשינוי ולניהול אורח חיים נורמטיבי. לאור כל האמור, המליץ שירות המבחן להטיל עליו צו מבחן, של"צ ומאסר על תנאי.

שקילת מכלול השיקולים האמורים (שאת רובם שקל גם בית המשפט קמא), היתה אמורה להביא להטלת עונש המצוי לכל היותר ברף התחתון של מתחם הענישה; ועיון בגזר דינו של בית המשפט קמא מעלה כי כל הנתונים שנשקלו לחומרא בעניינו, נובעים מטעותו של בית המשפט ביישום החוק, שכן עניינם של אותם נתונים בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, היינו כאלו המשפיעות על קביעת המתחם, ולא על גזירת העונש בתוך המתחם.

יתרה מכך, לאור העולה מהתסקירים שהוגשו בעניינו של המערער 2, המעידים על שילובו בהליך שיקומי משמעותי; לאור עברו הנקי וגילו הצעיר בעת ביצוע העבירות; ולאור חלוף הזמן הרב מעת ביצוע העבירות, שמשמעותו כי המערער 2 הוכיח למעשה, במבחן הזמן, שהוא עבר הליך שיקום ממשי ואמיתי; אני סבורה כי בעניינו מדובר במקרה חריג, המצדיק אף חריגה ממתחם העונש ההולם משיקולי שיקום. בהקשר זה אעיר, כי יש טעם לפגם בכך שבית המשפט דחה את הדיון לתקופה ארוכה, בין היתר לבקשת שירות המבחן למיצוי ההליך הטיפולי, ולאחר שהמערער שיתף פעולה והתגייס באופן מלא לטיפול, החליט שלא לתת להליך הטיפולי משקל של ממש בעת גזירת העונש.

למרות כל זאת, לאור חומרת העבירות וריבוי, אינני סבורה כי ניתן להלום תוצאה שאינה כוללת עונש מאסר מוחשי

לריצוי בפועל ממש, גם בעניינו של המערער 2.

לאור כל האמור לעיל, בהינתן המתחם שקבע בית המשפט קמא לגבי המערער 2, שבין 24 חודשי מאסר עד 48 חודשי מאסר, ובשים לב לשיקולי השיקום הממשיים, אציע לחבריי להעמיד את עונשו על 12 חודשי מאסר בפועל.

לגבי המערער 3 מדובר במי שביצע את העבירות בהיותו כבן 20, וכיום הוא כבן 26; אשר הודה ולקח אחריות על מעשיו. מנגד, לחובתו עבר פלילי מכביד בעבירות שונות ומגוונות, אותן ביצע במהלך ניהול התיק שבפנינו, חלקן תוך הפרת התנאים המגבילים שהושתו עליו, והוא אף ריצה שלושה עונשי מאסר בזמן שחלף מעת ביצוע העבירות; וכך, בשנת 2012 הוא נדון בגין עבירה של הפרת הוראה חוקית, שביצע באוגוסט 2011; בשנת 2014 נדון בין היתר לשנת מאסר, בגין עבירות של קשירת קשר לעוון, הכשלת שוטר ומספר עבירות של הסעת שב"ח (עבירות שביצע בשנת 2013); כחודש לאחר מכן נדון ל-5 חודשי מאסר, בגין עבירות של נסיון פריצה לבניין, נסיון להיזק לרכוש והכשלת שוטר (העבירות בוצעו באוגוסט 2011); וביום 29.12.15 נדון ל-7 חודשי מאסר ולענישה נלווית בגין עבירה של הסעת שב"ח שביצע באוקטובר 2015.

בתסקיר הראשון שהוגש בעניינו של המערער 3 (בחודש יולי 2015), ציין שירות המבחן כי המערער הודה בביצוע העבירות גם בפניו; פירט את הסתבכויותיו בפלילים עד אותה עת, ואת השתלבותו בטיפול במסגרת פרטית עם שחרורו ממאסר, שם עבר תהליך ראשוני של התבוננות פנימית וגילה תובנות טובות; עם זאת צוין, כי ההתרשמות היא ממי שבמצבי לחץ נוטה להגמיש גבולות ולפעול באופן פורץ גבולות כדי להשיג את מטרותיו; לאור ההתרשמות מקיומן של נזקקות טיפולית ומוטיבציה חיובית לטיפול, הופנה המערער 3 לפרויקט "אוהל חם", שם השתלב באופן תקין, ועל כן המליץ שירות המבחן על הטלת של"צ וצו מבחן. בתסקיר השני (מחודש נובמבר 2015) צוין כי המערער 3 השתלב באופן חיובי בפרויקט "אוהל חם" ובשיחות פרטניות, אך ההליך הטיפולי הופסק עקב מעצרו בתיק נוסף; וכן צוין, כי בחקירת המעצרים שנערכה לו, נמצא כי קיימת רמת סיכון גבוהה להישנות עבירות. בתסקיר השלישי (מחודש פברואר 2016), לאחר שהמערער 3 נדון לעונש מאסר בן 7 חודשים בתיק בגינו נעצר, שב שירות המבחן על התרשמותו ממוטיבציה להשתלב בהליך טיפולי ומשאיפות לשינוי חייו, אך לאור קשייו להתמיד בהליך השינוי ובהצבת גבולות פנימיים, חזר בו מההמלצה הטיפולית, והמליץ להטיל עליו ענישה מותנית, קנס ופיצוי.

כעולה מתוכן התסקירים, ומהעובדה שהמערער 3 המשיך וביצע עבירות, גם בעודו מצוי בעיצומו של הליך טיפולי, הרי שאין כל הלימה בין המלצת שירות המבחן לבין מצבו של המערער 3, והיא אינה משקפת את הענישה הראויה לנסיבותיו ולעבירות בהן הורשע.

זאת ועוד, לאור הסתבכויותיו החוזרות ונשנות של המערער 3 בפלילים, ועונשי המאסר שהוא ריצה, הכל תוך כדי ניהול משפטו, הרי שלחלוף הזמן אין בעניינו משקל רב, שכן בזמן שחלף, לא רק שהוא לא שינה מדרכיו, אלא המשיך והעמיק את מעורבותו הפלילית, גם בעת שהיה אמור להמצא בתנאים מגבילים.

לאור כל האמור, ראוי היה לדון את המערער 3 לעונש המצוי באמצע המתחם שקבע בית המשפט, שבין 18 חודשי מאסר ל-3 שנות מאסר בפועל, כך שהעונש שהטיל עליו בית המשפט קמא הוא סביר (ואף מצוי מתחת לאמצע המתחם). אמנם, חלקו של המערער 3 במעשים קטן יותר מחלקם של המערערים האחרים, ולכאורה היה מקום להקל

גם בעונשו, לאור ההקלה שניתנה למערערים 1 ו-2; ואולם, חלקו היחסי בעבירות כבר הובא בחשבון בעת קביעת מתחם ענישה נמוך משמעותית מזה שנקבע לגבי האחרים; ואילו מבחינת גזירת העונש בתוך המתחם, לא עומדות לזכותו אותן נסיבות משמעותיות לקולא שעמדו לזכות המערערים האחרים, וכאמור, שקלול הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה בעניינו, מציב אותו באמצע מתחם הענישה שנקבע לגביו. לאור כל האמור, אציע לחברי"י שלא להתערב בעונשו של המערער 3.

אשר לעונש הפסילה, הגם שנראה לי כי בית המשפט קמא החמיר עם המערערים יתר על המידה גם ברכיב זה, לא מצאתי מקום להתערב בו, לאור העובדה שהמערערים האחרים לא ערערו על רכיב זה, ולאור עברו התעבורתי המכביד יותר של המערער 3, הכולל גם הרשעה של נהיגה בזמן פסילה.

לסיכום:

לאור כל האמור לעיל, ולו תשמע דעתי, ייקבע כדלקמן:

1. ערעורו של המערער 1 יתקבל באופן חלקי, כך שעונש המאסר בפועל שהוטל עליו יעמוד על 36 חודשים, במקום 48 חודשים; יתר הוראות גזר הדין של בית המשפט קמא יעמדו על כנן.
2. ערעורו של המערער 2 יתקבל, כך שעונש המאסר בפועל שהוטל עליו יעמוד על 12 חודשים, במקום 30 חודשים; יתר הוראות גזר הדין של בית המשפט קמא יעמדו על כנן.
3. ערעורו של המערער 3 יידחה.

גילת שלו, שופטת

סגן הנשיאה, השופט נתן זלוצ'ובר:

אני מסכים.

נתן זלוצובר, שופט אב"ד
סגן הנשיאה

עמוד 15

השופטת יעל רז לוי:

אני מסכימה.

יעל רז לוי, שופטת

אשר על כן הוחלט כאמור בחוות דעתה של השופטת גילת שלו.
ניתן היום, י"ט שבט תשע"ז, 15 פברואר 2017, במעמד הצדדים.

גילת שלו, שופטת

יעל רז לוי, שופטת

**נתן זלוצובר, שופט אב"ד
סגן הנשיאה**